

Trichopterygidae: *Microptilium* (Matthews) *pulchellum* Allib. A Fertő környékéről: *Trichopteryx suffocata* Halid. északi Magyarországból.

Histeridae: *Acritus minutus* var. *tataricus* Reitt. Magyarországból (conf. Fauvel Rev. d' Ent. Caen, 1886. 212).

Nem hagyhatom még megemlítetlenül, hogy *Cephenidium delicatulum* Reitt. azonos *C. carpathicum* Reitt.-rel. A *Leptomastax mehadiensis* Friv.-t Ganglbauer újból elválasztja a *L. hypogaeus* Pirazz.-tól, melylyel régebben synonymizálták. *Bathyscia Páveli* Friv. számára új subgenust állít fel *Friwaldszkyia* Ganglb. névvel. *Loricaster Viertlii* Reitt. azonos *L. testaceus* Muls. et Rey-vel. A 389. lapon pedig közli a *Saprinus curtus* Rosenh. eredeti leírását 1847-ből azt jegyezvén meg, hogy a leírás alapján *S. puncticollis* Küst.-től különbözik, tehát nem tekinthető avval azonosnak: e bogarat Rosenhauer Magyarországból írta le.

Csiki Ernő.

Néhány színeltérő lepkéről.

Néhány színeltéréssel bírt lepkéről óhajtok e helyen megemlékezni, a melyek ügyetlenségem miatt nem jutottak birtokomba.

Mult 1897. év július hó 18-án a Nagy-Baár községhez tartozó Valea Corbuluiban (hollók völgyében) lepkészhván, az égerbokrok között *Apatura iris* L. után jártam, miközben előttem, a földről egy lepke fölröpült, a melyet röpülés közben nem tudtam felismerni, ezért követtem és így közelebb érve hozzá, egy *Argynnis latoniá* ismertem fel benne, melynek a szárnya felszíne teljesen fekete volt. A normális színű állatnál látható fekete rajzok itt mint a bársony a selyemből kifénylettek. A szárnyak színe alul is eltért, amennyiben a sárgás-barna és fekete rajzok sötét fekete színt mutattak, melyből a szabályos színű gyöngyház-foltok erősen kiríttak. Mintegy két perczig néztem, bámultam e szép állatot, a mint sütkérezett a napon (a helyett, hogy előbb megfogtam volna s csak azután gyönyörködtem volna benne), mikor a hálómmal utána nyultam, izgalmamban roszul czéloztam s így az állat szépen faképnél hagyott és a víz másik partján álló éger-bokorra repült. Ide is követtem; térdem felül érő, sebes folyású erdei patak vizében közeledtem feléje, már biztosra vettem, hogy hálómba kerül, midőn a hálót reá csaptam, a lábam alatt levő nagyobb kavicsról eesúsztam: a *latonia* elszállt és én — a vízben lubiczkoztam.

Majdnem ugyanígy jártam mult év őszén. Szeptember hó 12-én

és előző napjaiban itt Pujon, az úgynevezett „Rakoviczán“ igen sok és szép *Vanessa cardui* volt, de a *Colias hyale* és *edusa* és ez utóbbinak variációitól hemzsegett a lóherés tábla.

Fentidézett napon, délben kimentem a lakásom közelében volt előbb nevezett helyre *carduit* és *edusát* fogni. Már jól megszedtem magamat, midőn egy lóhere-virágon egy nagyobb, fehér lepkét pillanték meg, melyet azonnal meg is közelítettem: egy még eddig nem látott szép *V. cardui* volt. De sajnos, ezt is előbb megbámultam s csak azután kaptam a hálóval utána, de úgy meg voltam zavarodva, hogy a legnagyobb ügyességgel egy jó arasznyival eléje csaptam.

Ezen állat felső szárnyszíne egészen fehér volt, a felső szárny hegyén levő fekete foltok meg voltak, úgyszintén a szárnytő felé levő piros folt kitűnt a különben egészen fehér állaton. Az alsó szárnyon csak a szegély-csipkézet fekete foltjai voltak meg.

Az alsó oldalon is teljesen elütött a szín a rendes *cardui*-étől, amennyiben a fekete foltok itt teljesen hiányoztak s helyettük a foltok egészen világos-sárgák (barnás-sárgák) voltak s csak a szárny csipkézetén volt meg a rendes fekete pontozat.

Egy jó darabig szaladva követtem, de mikor a hegynek repült, elfáradva lévén, már nem követhettem.

Mult 1898. év tavaszán láttam egy igen szép *Vanessa atalanta*-t. Áprilishó 27-én egy barátommal Galacz község határába mentem, hogy az itt talált „Lignit“ szénemből gyűjteményem részére egy darabot szerezzek.

Visszajövet láttam a földön ülve egy igen szép *V. atalantát*, melyet azonban barátom, Salló Károly itteni tanító, minthogy a lepkefogáshoz nem ért — noha reá kiáltottam, hogy álljon meg — felzavart, még pedig úgy, hogy az állat nyílsebességgel elrepült. Elég időm volt azonban arra, hogy megállapítsam az állat érdekes voltát, de csak a szárny felső színét láthattam meg.

Az állat egészen rendes *atalanta* volt, azon különbséggel, hogy a felső szárnyon levő allig 4 mm. széles czinóbervörös rézsütös sáv majdnem a szárnytőig leért, míg az alsó szárny pirosos szegély-sávja az alsó szegletek felé, vissza volt húzódva. Hogy részleteiben is eltértek-e a szárny rajzai, azt nem állapíthatam meg.

Folyó évi júniushó 30-án Herkulesfürdőn A. Aigner Lajos barátommal, Miss M. Fountaine angol entomologus társunkat egy, a Cserna völgyébe tett kiránduláson kísértük. Az elég jó karban levő erdei úton, Aigner barátom hűtlenül elhagyott bennünket és

előre szaladt, ott hagyva engemet a kisasszony mellett, hogy mivel az „angol nyelvet“ kitűnően tudom rágni, én szórakoztassam. Nem hiszem azonban, hogy az én szórakoztatásomtól nem fagyott-e meg a vére, különösen mikor a legislegtisztább angol nyelvjárással reá kiállítottam, hogy „Bleiben Sie stehen“ — persze, hogy hiába, mert, vagy úgy megijedt ettől, hogy akaratlanul is még tovább haladt taktusos léptekkel, vagy pedig nem értette jól az én angliuszavaimat. Elég az hozzá, hogy a kisasszonyt az itt és másutt is nálunk bőven „termő“ *Argynnis paphia* nem érdekelte. Pedig mikor reá kiállítottam, egy rakás rendes *paphia* között egy egészen sötétet is láttam, mely a kisasszonynak valószínűleg nem tűnt fel, de nekem rögtön szembe ötlött.

Hasonló állat van a Nemzeti Múzeumban és A. Aigner Lajos birtokában.

Igyekeztem a mennyire „lábaimtól“ telt, az állatot megfogni, de sajnos, a *paphia*-nak nagyon rossz szokása van, ha felzavarják, megy a merre lát, még pedig rendszeren olyan helyre, a hol ha az enber akkora „vergóniákkal“ is van ellátva, mint én, közelébe nem jut.

Bordan István.

K ü l ö n f é l é k .

A rovarévő madarak által okozott hasznót és kárt mérlelendő, Rörig königsbergi tanár az előző év őszén és telén 110 nap alatt 200 csókának gyomortartalmát vizsgálta meg s arra az eredményre jutott, hogy ezek a madarak k. b. 400 egeret és 110,000 nagy rovarálcát, de egyúttal 30 nyúlát, 5¹/₂ kg. csirázó és 31 kg. csirátlan búzát emésztettek fel. Az előbbi két szám kétségkívül a csókának hasznos volta mellett szól; ámde 30 nyúlnak elpusztítása, valamint az a körülmény, hogy a csóka előszeretettel támadja meg a fiatal költő fogolyt s annak tojásait, valamint a süldő nyúlakat is pusztítja, továbbá az, hogy az enlített búzamennyiséget kikaparja, a mi a vetésnek lényeges károsítását involválja, — arra a meggyőződésre vezettek, hogy a csóka túlnyomóan kártékony madár. — Ellenben kimutatták, hogy apró madaraink, melyek éneklükkel gyönyörködtetnek, egyszersmind igen hasznos rovarpusztítók. Egy ily madárka, mely 10 g. súlylyal bír, naponkint k. b. 3 g. táplálékot emészt fel, a mi egy év lefolyása alatt 16,500 rovarnak felel meg. Nem kevésbbé hasznos a seregély, a mely 65 g. önsúlya mellett 150 nap alatt 1100 g.-mal táplálkozik, vagyis annyi rovarot pusztít el, mint egy kis éneklő madár. A.

A bogarak ereje. Weir angol tudós 55 mm. hosszú, 16 mm. széles, 1,86 g. súlylyal bíró szarvashogarat 55 g. nehéz kis onkocsi elé fogott, a melyet a bogár könnyedén tovahúzott, még akkor is, midőn a kocsiba 14 g. ólomdarabkákat raktak, sőt midőn